

MOLENSTICHTING SÚDWEST-FRYSLÂN

Jaaroverzicht 2024

Nijlânnermole te Workum

Inleiding

Voor u ligt het jaaroverzicht 2024 van Molenstichting Súdwest-Fryslân.

Het afgelopen jaar 2024 stond grotendeels in het teken van de restauratie van de Nijlânnermole.

Daarnaast draaien en malen de molens vaak. Hulde aan onze vrijwilligers die zich blijven inzetten om met onze monumentale molens een levendig beeld te maken van ons fraaie Friese landschap.

De molendagen

Op de Nationale Molendag (2^e weekend mei) en op de Open Monumentendag (2^e weekend september) waren weer diverse molens open voor bezoek.

Ook de Moledai Súdwest-Fryslân op de laatste zondag van november was weer een succes. Met malende molens en bezoek van collega-molenaars uit het hele land.

Het bestuur

Het bestuur heeft het afgelopen jaar drie maal vergaderd. Belangrijkste punten van bespreking waren het onderhoud van de molens, met name de restauratie van de Nijlânnermole.

Het bestuur was aanwezig bij de erfgoedbijeenkomst van de gemeente Súdwest-Fryslân.

De jaarlijkse bijeenkomst van de molenaars, het bestuur van de vriendenclub van de Vliet en het bestuur van de molenstichting heeft in januari plaats gevonden en was constructief en gezellig.

Vrijwilligers

Voor de stichting zijn 20 vrijwilligers actief, die de molens regelmatig laten draaien en malen. De vrijwilligers verrichten klein onderhoud, maaien het gras, houden de waterlopen schoon. Zonder de vrijwilligers kan de stichting niet bestaan.

Opleiding molenaars

Mario Bertelink is als leermeester aangesteld op de Nijlânnermole. Er zijn inmiddels drie leerlingen actief op de Nijlânnermole. Twee daarvan zullen in maart 2025 het examen voor vrijwillig molenaar afleggen. Op de Nijlânnermole wordt de opleiding tot molenaar gegeven. Door de restauratie van de molen is de opleiding uitgeweken naar diverse andere molens van de stichting. De opleiding valt onder auspiciën van het Gild Fryske Mounders. Zie ook hun website www.molenaarworden.nl. De opleiding wordt met een examen afgesloten.

Subsidies en donaties

Subsidies worden onder andere ontvangen van het RCE (Rijksdienst Cultureel Erfgoed), gemeente Súdwest Fryslân, provincie Fryslân en het Wetterskip Fryslân. Incidenteel worden er andere fondsen aangeschreven, zoals dit jaar voor de restauratie van de Nijlânnermole.

De Molenstichting Súdwest-Fryslân maakt gebruik van de Sim regeling (Subsidieregeling Instandhouding Monumenten). Dit is een subsidieregeling van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed. De regeling is gebaseerd op een 6-jarig onderhoudsplan.

Deze subsidie wordt jaarlijks uitbetaald. In 2018 werd de Sim subsidie voor de jaren 2019-2024 verleend. Hierdoor is het onderhoud van de molens gewaarborgd. De stichting heeft opdracht gegeven aan Van Reeuwijk bouwmeester uit Arum om voor de periode 2025-2030 de nieuwe Sim subsidie aan te vragen. Deze aanvragen zijn in februari/maart 2024 bij de RCE ingediend en de subsidie is eind augustus verleend.

Provincie Fryslân draagt 15% van de onderhoudskosten bij. De subsidie is ook toegekend op het zes jarig onderhoudsplan. De nieuwe aanvragen voor de nieuwe periode zijn in september 2024 bij de provincie aangevraagd en de beschikking hierop is in december verleend.

De gemeente heeft begin 2019 toegezegd het onderhoud van de molens voor minstens een periode van zes jaar te subsidiëren. De gemeente draagt 25% bij aan het onderhoud. De subsidie wordt jaarlijks uitbetaald. De gemeente heeft eind 2024 ook de goedkeuring op de aanvraag voor de komende 6 jaar gegeven.

Dezelfde procedure zal in 2025 voor de molens in Nijhuizum en Ysbrechtum plaatsvinden, daar deze twee molens in een andere subsidieperiode vallen.

De molenstichting is zeer content met de subsidies en donaties van de diverse partijen.

Website

De website van de stichting werd regelmatig voorzien van nieuwtjes. Er wordt onder andere aandacht besteed aan het onderhoud van de molens. Diverse molenaars leveren geregeld nieuwsfeitjes of wetenswaardigheden aan. De bedrijfsponsors van de stichting worden op de website vermeld met een link naar hun eigen website. Het webadres is www.molenstichtingswf.nl

We zijn op zoek naar een nieuwe webmaster, die de website nog actueler kan houden.

Facebook

De Molenstichting heeft een facebook pagina waarop regelmatig filmpjes, foto's en andere wetenswaardigheden worden vermeld.

Enkele molenaars hebben voor hun molen ook een facebookpagina aangemaakt. Dit betreft de molens Rispens en De Vlijt.

De molens

Ybema's Mole Workum

De vrijwillige molenaars hebben de latten van het gevlucht in de lijnolie gezet. Dit hebben ze nagenoeg bij alle molens gedaan. De molen draait en maalt regelmatig. De molenmakers van Jurriens hebben de kammen van de onderbonkelaar vervangen. Deze kammen waren van steenbeuk en aangetast door houtworm.

De Snip It Heidenskip

De molen draait regelmatig. Er is afgelopen periode schilderwerk uitgevoerd.

Spinnekopmolen Nijhuizum

De molen draait zeer regelmatig. Het is de meest draaiende spinnekopmolen van Fryslân. De molenmakers hebben divers onderhoud uitgevoerd. Eind van het jaar bleek dat de taats van de vijzel versleten was. Ook hiervoor is opdracht verleend. Uitvoering zal in 2025 plaats vinden.

Tjasker It Heidenskip

De tjasker maalt geregeld. De molenstichting beheert de molen voor de eigenaar M. Groenhof. Deze tjasker is de oudste bestaande tjasker van Nederland. Bij de tjasker is een plasdras gebied voor weidevogels aangelegd. Dit plasdras gebied kan de tjasker onder water malen.

Windmotor Molkwar

De Mannen van Staal hebben een onderhoudsbeurt uitgevoerd. Helaas kwamen ze tot de ontdekking dat de tandwielen te veel ruimte hadden. Dit zal in 2025 opgelost worden.

De Vlijt Koudum

Er is klein onderhoud verricht. De vrijwilligers hebben de molen schoon gemaakt.

Windmotor It Skar

De windmotor van It Skar maalt ook regelmatig. Hier geldt net als voor de andere molens van de stichting, rust roest. Diverse smeer- en draaibeurtten houden de windmotoren in goede conditie. De Mannen van Staal hebben de windmotor een kleine onderhoudsbeurt gegeven.

Jurriëns heeft betonwerk van de vijzelbak hersteld en diverse stalen balken in de waterlopen ontroest en behandeld.

Molen Rispens te Easterein

De molen maalt regelmatig. Het molenerf is aangevuld en hersteld. De firma Okkema uit Easterein heeft de damwand aan weerszijden van de uitschoot vervangen.

De Nijlânnermole Workum

Eind 2023 is er opdracht gegeven aan restauratiebedrijf Jurriens uit Sneek voor de restauratie van de Nijlânnermole.

Begin mei is de molen in de steigers gezet en rietdekkersbedrijf Kleinjan uit Den Ham heeft eerst het riet op de kap en daarna het riet van het achtkant vervangen. Jurriens heeft divers timmerwerk verricht, onder andere vervangen rietlatten, herstel raamkist, vervangen schoorklos, herstel achtkantstijl, vervangen rietplanken etc. Jurriens heeft de roeden doorgehaald en beoordeeld. De gehele molen is door Jurriens geschilderd.

De restauratie is mogelijk gemaakt door:

Provincie Fryslân

Helomastichting

Stichting J.E.J. Bas Backer

Meindersma-Sybengastichting

P.W. Janssen's Friesche stichting

Hendrik Muller Vaderlandsch fonds

Molenfonds

TBI Fundatie

Bouwcultuurfonds

De Paupers hebben in 2024 een toneelstuk bij de molen opvoeren. Voor het programma zie de website www.depaupers.nl

Windmotor Ysbrechtum

De windmotor in Ysbrechtum draait regelmatig. Er zijn vier vrijwilligers uit Ysbrechtum die de windmotor laten draaien. Mannen van Staal hebben een onderhoudsbeurt uitgevoerd

Windmotor Itens

Mannen van Staal hebben een onderhoudsbeurt uitgevoerd. De uitlaatbuis is verlengd zodat het meer zichtbaar is dat de molen aan het uitmalen is.

De vrijwilligers van de stichting per 1-1-2024

Bestuursleden

L.A. van der Pol	voorzitter
J. Tiedema	secretaris
J. Landman vd Wal	penningmeester
M.T. Galama	lid

Molenaars

H. Brandsma	J. Huls	J. van der Meer	J. van der Veen
P. Meinderts	M. Bertelink	Sj. de Roos	E. van der Wal
J. de Jong	K. Toxopeus	R.J. Nauta	J. Pluister
W. Kuperus	H. Visser	A. van Warners	H. van der Velde
F. Galema	M. Kampen	H.A. Foekema	W.S. Meinsma

De in het verslag jaar uitgevoerde werkzaamheden zijn mede mogelijk gemaakt door financiële bijdragen van de onderstaande instanties, waarvoor hartelijk dank.

Jurriëns Noord	Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed
Rabobank Sneek-Zuidwest Friesland	Provinsje Fryslân
Hunia Drukkerij	Gemeente Súdwest-Fryslân
Mannen van Staal	Wetterskip Frylân
Van Reeuwijk bouwmeester	Meindersma-Sybenga Stichting
Hankel's technisch bedrijf Wommels	Stichting Jonkvrouwe J.E.J. Bas Backer
De Hollandsche Molen/ Het Molenfonds	P.W. Janssen's Friesche Stichting
Mechanisatiebedrijf Gerlsma	Dinamofonds
Restaurant Folkerts Workum	Prins Bernhard Cultuurfonds
Roelof Fopma	TBI fonds
L en B bv	De Vries Scheepsbouw Makkum
Juckema Sideriusfonds	Stichting Bouwcultuurfonds Friesland
Stichting Het Old Burger Weeshuis	Stichting Zabawas
Helomafonds	Stichting Diana-Hermes
Stichting Sneek 1818	Dorpsbelang Ysbrechtum
Dorpsbelang Nijhuizum	diverse bijdragen particulieren / donateurs

Activiteiten 2025

Voor 2025 staan diverse activiteiten op het programma.

- Zaterdag 10 mei en
zondag 11 mei Landelijke Molendagen
- Zaterdag 13 september Open Monumentendag
- Zaterdag 11 oktober Friese Molendag
- Zondag 30 november Moledei Súdwest-Fryslân

Voor het komend jaar zijn weer diverse onderhoudswerkzaamheden aan de molens opgedragen aan de molenmaker. Tevens zullen door de vrijwilligers diverse schilderwerkzaamheden worden uitgevoerd.